

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo, 20. juni 2003

Høring – Holden II-utvalget: Konkurranssevne, lønnsdannelse og kronkurs (NOU 2003: 11)

Vi viser til departementets høringsbrev av 11. april 2003.

Utdanningsgruppenes Hovedorganisasjon legger vekt på at vi har en økonomisk politikk som sikrer full sysselsetting, en godt utbygd velferdsstat og rettferdig fordeling. Alle deler av den økonomiske politikken må rettes inn mot å nå disse overordnede målene. Det innebærer etter UHOs mening at finanspolitikken, pengepolitikken og inntektspolitikken i større grad må trekke i samme retning enn det vi har sett de siste årene. Pengepolitikken og finanspolitikken må støtte hverandre i å stabilisere produksjon og sysselsetting. Inntektspolitikken må bygge opp under sysselsettingsutviklingen i privat og offentlig sektor og innrettes slik at vi sikrer en størrelse på konkurranseutsatt sektor som over tid gir balanse i utenriksøkonomien.

På denne bakgrunn mener UHO at det er viktig at det skapes en felles forståelse mellom partene i arbeidslivet og myndighetene for hvilke utfordringer vi står overfor i den økonomiske politikken og når det gjelder lønnsdannelsen.

I forkant av mellomoppgjøret 2003 inviterte regjeringen til et bredt inntektspolitisk samarbeid. I dette arbeidet deltok UHO aktivt. Resultatet ble en felles uttalelse fra Kontaktutvalget hvor alle hovedorganisasjonene i norsk arbeidsliv deltok.

Situasjonen for norsk økonomi foran mellomoppgjøret var krevende. De konkurranseutsatte virksomhetene hadde i flere år svekket sin kostnadmessige konkurransevne i forhold til sine konkurrenter ute. Dette til tross for at industrien selv har lagt malen for lønnsoppgjørene i alle år. Styrkingen av krona i 2002 forverret situasjonen ytterligere. I en slik situasjon mente UHO det var riktig å gå inn i et bredt inntektspolitisk samarbeid for å sikre sysselsetting og velferd.

Utdanningsgruppens Hovedorganisasjon juni 2003:
**10 punkter om Holden II-utvalget:
Konkurranssevne, lønnsdannelse og kronekurs
(NOU 2003: 11)**

1. UHO mener at handlingsregelen ikke må frita finanspolitikken for ansvar i konjunkturreguleringen. Den økonomiske situasjonen krever en mer aktiv politikk for å bekjempe den økende arbeidsløsheten. Den raske kronesvekkelsen de siste ukene viser at det er betydelig rom i økonomien for økt innsats i kampen mot den stigende ledigheten.
2. UHO mener at pengepolitikken er et for upresist virkemiddel i konjunkturstyringen. UHO etterlyser en klar holdning fra myndighetene om at renta ikke skal settes på en slik måte at den bidrar til å deflatere økonomien.
3. UHO er enig i at rentesettingen må ta større hensyn til realøkonomiske effekter av store og vedvarende utslag i kronekursen. Praktiseringen av pengepolitikken i fjor må ta mye av ansvaret for den kraftige nedgangen i økonomien og industriens problemer.
4. UHO mener at Holden II skjuler uenighet om ankeret for lønnsveksten skal være lønnsveksten hos våre handelspartnere eller en lønnsvekst i tråd med inflasjonsmålet.
5. UHO oppfatter utvalgets anbefalinger når det gjelder praktiseringen av frontfagsmodellen som et tilbakeskritt både i forhold til de konklusjoner som ble trukket av Holden I-utvalget og i forhold til uttalelsen fra Kontaktutvalget i forkant av mellomoppgjøret 2003.
6. UHO mener at et alternativ kan være at partene arbeider fram noen felles mål for lønnsdannelsen som alle grupper skal forholde seg til. Et annet alternativ kan være en ny og kraftig modernisert frontfagsmodell.
7. UHO forutsetter at den normgivende effekten av den samlede lønnsveksten i frontfaget skal tolkes på en fleksibel måte slik at det til enhver tid vil være mulig å ta igjen etterslep og justere relative lønninger. UHO forutsetter videre at det føres frie forhandlinger hvor det i forkant ikke fastsettes rammer som er allmenngyldige.
8. UHO støtter utvalgets kritikk av Riksmeklingsmannens praksis. Heretter må det ikke være noe automatikk i at profilen fra oppgjørene i privat sektor overføres til offentlig sektor. UHO mener at den samme kritikken burde vært rettet mot Rikslønnsnemda.
9. UHO går i mot forslaget om å forlenge tariffperioden til 3 eller 4 år.
10. UHO mener det er påfallende at utvalget foreslår markedsorientering og større forskjeller i offentlige lønninger mellom distrikt og pressområder, mens utvalget på alle andre områder ønsker mer samordning og koordinering for å sikre styring og disiplin i lønnsdannelsen.

UHO legger også vekt på at uttalelsen fra Kontaktutvalget pekte videre ut over det snevre inntektspolitiske samarbeidet vi kjenner fra 1990-tallet som gjorde at grupper i offentlig sektor og utdanningsgrupper spesielt ble hengende etter lønnsutviklingen i privat sektor. Frontfaget defineres nå vidt, funksjonærlønningene i industrien skal telles med og det skal være rom for endringer i relative lønninger. Dette var viktige elementer da UHO i forkant av mellomoppgjøret i 2003 gikk inn i et inntektspolitisk samarbeid.

Den økonomiske utviklingen og handlingsregelen

Utvalget har beregnet den isolerte svekkelsen av konkurranseevnen som følge av økt bruk av oljeinntekter over statsbudsjettet fram til 2010 til omlag 4 pst. Dette er en meget beskjeden svekkelse, om lag i tråd med det som regjeringen i sin tid antydte når handlingsregelen ble lagt fram for Stortinget i 2001. Utvalget sier også at handlingsregelen for økt innfasing av oljeinntekter er beskjeden sammenliknet med bruken av oljeinntekter på 80- og 90-tallet.

Utvalget advarer sterkt mot å åpne for en systematisk sterkere økning i bruken av oljeinntekter av hensyn til de problemer det vil gi konkurranseutsatt sektor gjennom høyere kostnadsnivå og tap av konkurranseevne.

UHO mener at handlingsregelen ikke fritar finanspolitikken for ansvar i konjunkturreguleringen. Vi viser til at både den daværende regjeringen i forbindelse med framleggelsen av St.meld. nr. 29 (2001-2002) og at stortingsflertallet i innstillingen til meldingen understreket at handlingsregelen ikke skulle være noen mekanisk regel for økt bruk av petroleumsinntekter i norsk økonomi. I innstilling S. nr. 229 (2000-2001) side 7 heter det: *"Finanspolitikken må brukes aktivt for å utjevne svingningene i økonomien og for å virke konjunkturstabiliserende. Flertallet mener samtidig at en bør være varsom med å legge for store byrder på pengepolitikken, da dette over tid vil kunne føre til en styrket krone som igjen vil svekke konkurranseutsatt sektor."*

UHO mener at den økonomiske situasjonen hjemme og ute krever en mer aktiv politikk for å bekjempe den økende arbeidsløsheten. Samtlige etterspørselskomponenter for fastlandsøkonomien er nedjustert i forhold de anslagene regjeringen la fram i nasjonalbudsjettet høsten 2002. For i år ventes en vekst i BNP for Fastlands-Norge på om lag en tredel av den såkalte trendveksten. Ledigheten øker kraftig, og den øker i nesten alle sektorer og næringer, ikke bare i konkurranseutsatt industri. I år ventes ledigheten å stige til godt over 100.000 personer og ytterligere opp i 2004 i følge de siste anslagene i Revidert nasjonalbudsjett for 2003.

Dette tilsier etter UHOs mening en mer sammensatt politikk for å få opp veksten og sysselsettingen enn en ensidig satsing på lavere kronekurs og lavere rente. Pengepolitikken er et alt for upresist virkemiddel i den økonomiske politikken og den gir først full virkning etter noen år.

UHO mener at en ensidige fokus på en rente- og investeringsledet oppgang ikke er tilstrekkelig til å møte de alvorlige problemene vi nå har i arbeidsmarkedet. Vi trenger nå budsjetttiltak som stimulerer økonomien for å bekjempe den stigende ledigheten i tillegg til tiltak som er direkte rettet mot konkurranseutsatt virksomhet.

Summen av alle negative meldinger på etterspørselsiden i økonomien og det faktum at partene i arbeidslivet har gjennomført et oppgjør som gir en moderat lønnsvekst i år tilsier at en forsiktig stimulans av økonomien ikke vil ødelegge for mulighetene til å få kronkurs og renter ned. Det vil alltid være usikkerhet om hva som påvirker valutakursen. UHO legger vekt på at en klar holdning fra myndighetene om at renta ikke skal settes på en slik måte at den bidrar til å deflatere økonomien vil være vel så viktig som en ensidig vektlegging av pengepolitikken i konjunkturstyringen. De siste ukers utvikling har vist dette.

UHO viser til at utvalget *"vil advare sterkt mot å åpne for en systematisk sterkere økning i bruken av oljeinntekter enn det som følger av handlingsregelen"* (side 11 i foreløpig utgave). Som utvalget påpeker vil det kunne føre til sterk krone, svekket konkurransevne og for rask nedbygging av konkurranseutsatt sektor. UHO vil imidlertid påpeke at uttrykket "systematisk sterkere" åpner for økt bruk av petroleumsinntekter i kortere perioder når ledigheten er høy. UHO mener at utvalgets stramme tolkning av handlingsregelen kan hindre en effektiv bekjempelse av arbeidsledigheten i perioder hvor denne er høy og økende, slik som vi opplever nå.

UHO ønsker en mer fleksibel praktisering av handlingsregelen slik at finanspolitikken kan ta et større ansvar i konjunkturreguleringen. Dette vil lette presset på pengepolitikken, særlig i perioder hvor det er nødvendig å holde noe igjen på etterspørselen. UHO mener at håndteringen av regelen i 2002 ga en utilsiktet stimulans til økonomien som bidro til renteøkningen. UHO synes det er interessant at utvalget trekker fram økt bruk av oljepenger over budsjettet i 2002 som én forklaringsfaktor for hvorfor renta ble satt opp. Vi minner om at det på dette punktet var det umulig å få regjeringen til å komme med noen innrømmelser i forbindelse med arbeidet som førte fram til Kontaktutvalgets uttalelse fra 22. januar i år.

UHO registrerer at regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 øker bruken av petroleumsinntekter over årets budsjett betydelig uten at dette endrer stramheten i budsjettet målt ved endringene i det strukturelle oljekorrigerede underskuddet. Tvert om strammes det noe til målt på denne måten. UHO mener at den alvorlige situasjonen i arbeidsmarkedet tilsier at finanspolitikken kunne vært brukt mer aktivt for å bekjempe den stigende arbeidsledigheten. UHO kan ikke se at utvalget i sine vurderinger har lagt tilstrekkelig vekt på disse forholdene.

UHO støtter en planlagt opptrapping av bruken av oljeinntekter over statsbudsjettet. Handlingsregelen er i så måte en god måte å gjøre dette på. Erfaringene med praktiseringen av handlingsregelen så langt er derimot ikke fullt så gode: I 2002 ga finanspolitikken uheldige medkonjunktuelle effekter som over tid svekker grunnlaget for sysselsettingen. I 2003 virker finanspolitikken nøytralt i en vanskelig økonomisk situasjon som roper etter bredde i virkemiddelbruken for å få den økende ledigheten ned. I 2003 får vi også utilsiktede tilstrammende effekter på budsjettet ved at petroleumsfondets verdi målt i kroner faller sterkt med den følge at avkastningen målt i kroner blir tilsvarende lavere. Også dette gir uheldige medkonjunktuelle effekter som over tid svekker grunnlaget for sysselsettingen.

Etter UHOs mening taler dette for en mer fleksibel praktisering av handlingsregelen. Finanspolitikken må få tilbake en større rolle i konjunkturstyringen. Dette vil lette presset på pengepolitikken i oppgangstider og gjøre det lettere å bekjempe ledigheten i nedgangstider. I dagens situasjon vil en noe mer ekspansiv finanspolitikk ikke hindre en fortsatt svekkelse av den sterke krona eller hindre ytterligere rentenedgang. Den raske kronesvekkelsen de siste ukene viser at det er betydelig rom i økonomien for økt innsats i kampen mot den stigende ledigheten.

Pengepolitikken

Utvalget er opptatt av den kraftige svekkelsen av industriens konkurransevne de siste årene. Fra 1996 til 2002 økte lønnskostnadene målt i felles valuta for norske industriarbeidere med 16 prosent mer enn hos handelspartnerne. Mesteparten av svekkelsen i konkurransevnen kom i perioden 2000-2002. I disse årene var styrkingen av krona den dominerende forklaringsfaktoren for svekket konkurransevne.

Utvalget er kritisk til pengepolitikken som ble ført i 2002 med renteøkning og en sterk økning i kronas internasjonale verdi. UHO er enig i at rentesettingen må ta større hensyn til realøkonomiske effekter av store og vedvarende utslag i kronekursen. Praktiseringen av pengepolitikken i fjor må ta mye av ansvaret for den kraftige nedgangen i økonomien og industriens problemer.

Utvalget vil ha krona tilbake til utgangsleiet i 2001 hvor en euro kostet 8,30 kroner. Det var den gjennomsnittlige kursen i 2001, året da de nye retningslinjene for den økonomiske politikken ble innført. Dette oppfatter utvalget som den raskeste veien for å styrke konkurransevnen.

UHO mener at den kraftige omleggingen av Norges Banks rentesetting det siste halvåret viser at sentralbanken har tolket sitt mandat for strengt. En klar holdning om at renta ikke skal settes på en slik måte at den bidrar til å forsterke ubalansene i økonomien må være styrende for rentesettingen. Sentralbanken må ta større hensyn til utviklingen i produksjon og sysselsetting og prøve å unngå store og vedvarende utslag i kronekursen.

De siste ukene er krona svekket betydelig og rentene har gått ned. Mye av tapet i konkurransevne de siste årene er dermed gjenopprettet. Dette skyldes først og fremst en mer fleksibel gjennomføring av pengepolitikken. Hvis konkurranseutsatt sektor nå ikke reagerer tilstrekkelig positivt på kronesvekkelsen, kan resultatet likevel bli høyere ledighet i flere år.

UHO mener dagens vanskelige situasjon i arbeidsmarkedet krever en mer fleksibel holdning i praktiseringen av både handlingsregelen og pengepolitikken. Dessuten mener vi at mulighetene for en ytterligere rentenedgang, som er avgjørende for å få kronekursen videre ned, i dagens vanskelige økonomiske situasjon ikke svekkes av en noe mer ekspansiv finanspolitikk.

Ankeret for lønnsveksten

Utvalget vil ha en lønnsvekst i årene framover *"mer på linje med utviklingen hos handelspartnerne"* (side 9 og 151 i foreløpig utgave). Lønnsvekst i denne sammenheng må tolkes som den gjennomsnittlige lønnsveksten i hele økonomien. Den samme formuleringen ble brukt i uttalelsen fra Kontaktutvalget i forkant av mellomoppgjøret i 2003. UHO mener likevel at utvalget er meget uklar i sin omtale av hva som bør være ankeret for lønnsveksten framover, i den grad en skal ha et slikt klart definert holdepunkt.

Etter UHOs mening skjuler utvalgsinnstillingen klar uenighet om ankeret for lønnsveksten. Utvalget er på samme måte som uttalelsen fra Kontaktutvalget uklar i sin språkbruk på dette

punktet. Noen steder sies det at den nominelle lønnsveksten må ned *"mer på linje med utviklingen hos handelspartnerne"* for å sikre konkurranseevnen. Andre steder sies det at *"lønnsvekst som er høyere enn hva som er i samsvar med inflasjonsmålet kan lede til renteøkning"* (side 10 i foreløpig utgave).

Et tredje sted sies det at en lønnsvekst på linje med handelspartnerne innebærer at lønnsfastsettelsen *"også er i samsvar med det operative målet for pengepolitikken, dvs en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2,5 pst"* (side 151 i foreløpig utgave). Utvalget legger så til at vi med høyere produktivitetsvekst enn handelspartnerne vil kunne ha høyere lønnsvekst enn handelspartnerne. Det som derimot ikke kommer klart frem i utvalgets hovedkonklusjoner, men som omtales klart i rapportens del om *"Utfordringene for lønnsdannelsen"*, er at et høyere inflasjonsmål enn handelspartnerne gir rom for høyere lønnsvekst. For eksempel er vårt inflasjonsmål *"nær 2,5 pst"*, mens Den europeiske sentralbankens inflasjonsmål er *"under 2 pst"* og ofte tolket som 1,5 pst. Dette innebærer at forskjellen mellom inflasjonsmålene i Norge og euro-området gir rom for ½ -1 prosentpoengs høyere lønnsvekst i Norge gitt lik produktivitetsutvikling i Norge og euro-området.

Grunnene til denne uklarheten om ankeret for lønnsfastsettelsen ligger antakelig her som i Kontaktutvalget i en uenighet mellom på den ene siden de som ønsker en forankring knyttet til inflasjonsmålet, dvs en ramme for lønnsveksten på 4,5 pst, og på den annen side de som ønsker en lønnsvekst på linje med utviklingen hos handelspartnerne, dvs 3,5- 4 pst.

UHO mener at en lønnsvekst mer på linje med inflasjonsmålet har en bedre forankring i de nye retningslinjene for den økonomiske politikken. På den annen side kan ønsket om en lønnsvekst på linje med lønnsveksten hos våre handelspartnere forstås på bakgrunn av de siste to årenes kraftige svekkelse av konkurranseevnen primært gjennom en sterkere krone. Denne svekkelsen har allerede vært sterkere enn den beregnede svekkelsen i konkurranseevne som utvalget legger til grunn som følge av økt innfasing av oljeinntekter de nærmeste årene. UHO oppfatter derfor utvalgets ønske om en lønnsvekst mer på linje med handelspartnerne først og fremst som et tiltak for å bidra til en rask kronesvekkelse og dermed innhenting av mye av tapet i konkurranseevne de to siste årene. UHO tar til etterretning at utvalget ikke har gitt en klar anbefaling om hva ankeret for lønnsveksten bør være i årene framover.

Frontfaget

UHO oppfatter utvalgets anbefalinger når det gjelder praktiseringen av frontfagsmodellen som et tilbakeskritt både i forhold til de konklusjoner som ble trukket av Holden I-utvalget (NOU 2000: 21) og i forhold til uttalelsen fra Kontaktutvalget i forkant av mellomoppgjøret 2003. Det første kan etter UHOs mening skyldes at utvalget (Holden II) har hatt en snevrere sammensetning enn Holden I-utvalget og at Holden II har hatt et snevrere mandat enn Holden I som så på en breiere strategi for sysselsetting og verdiskaping.

UHO ser fordeler med former for en koordinert lønnsdannelse hvor de sentrale oppgjørene har en viktig plass. Norske og internasjonale erfaring tilsier at samfunn med høy grad av koordinert lønnsdannelse har høy sysselsetting, høy verdiskaping, høy velferd og høy organisasjonsgrad.

UHO har kritisert den måten den tradisjonelle frontfagsmodellen ble praktisert på gjennom 90-tallet. UHO vil framover løpende vurdere alternative modeller for gjennomføringen av

tariffoppgjørene. En fortsatt koordinering av oppgjørene forutsetter at en ikke vender tilbake til en praktisering av frontfagsmodellen slik vi kjenner den fra 90-tallet.

- Ett alternativ kan være at partene arbeider seg fram til noen felles mål for lønnsdannelsen som alle grupper skal forholde seg til.
- Ett annet alternativ kan være en ny og kraftig modernisert frontfagsmodell som vi så kimen til i Holden I-utvalget og som vi hadde ansatser til i uttalelsen fra Kontaktutvalget 22. januar 2003.

Lønnsoppgjørene må gi mulighet for endringer i relative lønninger mellom grupper for å rette opp skjevheter og etterslep. Utdanningsgrupper i offentlig sektor har lenge blitt hengende etter i lønnsutvikling sammenliknet med tilsvarende grupper i privat sektor. UHO mener at utdanning, kompetanse og ansvar må verdsettes høyere også for offentlig ansatte.

UHO legger vekt på at en ny frontfagsmodell må sikres langt større legitimitet enn det den hadde på 90-tallet. Vi mener at Holden I-utvalget innebar en kraftig kritikk av den måten frontfagsmodellen ble praktisert på. De viktigste punktene var:

- Hele lønnsmassen i frontfaget må legges til grunn, det innebærer at funksjonærer og ledere også skal telles med i den samlede lønnsveksten for frontfaget.
- Offentlig ansatte har hengt etter i lønnsutvikling i forhold til privat sektor.
- Utdanningsgrupper i offentlig sektor har særlig blitt rammet av en profil med kronetillegg.
- Bevilgninger og overføringer til offentlig sektor må ta hensyn til behovet for å ta igjen etterslep og løfte visse grupper som er rammet av den stadig mer sammenpressede lønnsstrukturen i det offentlige på 90-tallet.

Utvalget kommenterer ikke disse spørsmålene på annen måte enn at de *"i stor grad er relevante også i dag"* (side 135 i foreløpig utgave).

På et viktig punkt anbefaler utvalget en klart strengere praktisering enn både Holden I-utvalget og uttalelsen fra Kontaktutvalget. Utvalget *"vil understreke betydningen av at alle grupper respekterer de rammer som det er enighet om i den koordinerte lønnsdannelsen"* (side 11 i foreløpig utgave).

I Holden I-utvalgets noe mer fleksible språkbruk heter det, side 286: *"Etter utvalgets vurdering bør rammene i offentlig sektor ta utgangspunkt i frontfaget."* Videre heter det for å ta hensyn til et velfungerende arbeidsmarked i offentlig sektor at *"en må etablere ordninger som sikrer at offentlig sektor ikke systematisk får et lønsmessig etterslep i forhold til privat sektor."*

I Kontaktutvalgets uttalelse heter det at lønnsoppgjøret må ta utgangspunkt i den delen av næringslivet som er utsatt for konkurranse fra utlandet og at: *"Den samlede lønnsveksten som avtales sentralt og lokalt for disse sektorene må være normgivende for de rammer som forhandles i de øvrige oppgjørene."*

UHO forutsetter at den normgivende effekten av den samlede lønnsveksten i frontfaget tolkes på en fleksibel måte slik at det til enhver tid vil være mulig å ta igjen etterslep og justere

relative lønninger. UHO forutsetter videre at det føres frie forhandlinger hvor det i forkant ikke fastsettes rammer som er allmenngyldige.

UHO vil ikke akseptere at offentlig ansatte stadig sakker akterut i lønnsutvikling slik vi så på 90-tallet. Den årlige samlede lønnsveksten i industrien var i gjennomsnitt i tiåret fram til og med 2001 0,3 prosentpoeng høyere enn i offentlig sektor. Oppgjøret i 2002 var unntaket med noe høyere lønnsvekst for offentlig ansatte for å ta igjen noe av etterslepet. Mye gjenstår.

UHO vil heller ikke akseptere at utdanningsgrupper i offentlig sektor sakker akterut i lønnsutvikling slik vi har sett de siste årene. Fra 1997 til 2002 lå den årlige lønnsveksten for utdanningsgrupper i privat sektor i gjennomsnitt over ett prosentpoeng over tilsvarende grupper i offentlig sektor eksklusive skoleverket.

UHO ser enkelte fordeler med utvalgets forslag om at lokale forhandlinger i frontfaget for både arbeidere og funksjonærer flyttes fram i tid. På den annen side er det liten grunn til å tro at lokale forhandlinger på et tidligere tidspunkt enn i dag vil kunne bøte på de koordineringsproblemer som en snever frontfagspraksis gir for lønnsutviklingen i offentlig sektor generelt og for lønnsutviklingen for utdanningsgrupper spesielt.

Institusjonelle rammer for lønnsdannelsen

Utvalget peker på at Riksmeklingsmannen og Rikslønnsnemda har spilt en sentral rolle ved å motvirke at enkelte grupper, som ikke behøver å ta et helhetlig ansvar, har kunnet tvinge fram lønnsoppgjør med store samfunnsøkonomiske skadevirkninger.

UHO vil peke på at Riksmeklingsmannen og Rikslønnsnemda også har opptrådt på en slik måte at store grupper i offentlig sektor som ellers har vært innstilt på å ta et helhetlig ansvar har kommet svært dårlig ut fordi ikke bare rammene for oppgjørene, men også profilen på oppgjørene i privat sektor er overført til andre tariffområder.

UHO mener at denne praksisen har bidratt til en svært sammenpresset lønnsstruktur i offentlig sektor med den følge at utdanningsgruppene her har blitt hengende etter lønnsutviklingen hos tilsvarende utdanningsgrupper i privat sektor. Denne praksisen har dermed også bidratt til at legitimiteten til frontfagsmodellen er blitt svekket.

UHO støtter utvalgets kritikk av Riksmeklingsmannens praksis. Heretter må det ikke være noe automatikk i at profilen fra oppgjørene i privat sektor overføres til offentlig sektor. UHO mener at den samme kritikken burde vært rettet mot Rikslønnsnemda.

UHO går videre i mot utvalgets forslag om å forlenge tariffperioden til 3 eller 4 år. Med så raske endringer i arbeids- og samfunnsliv som det vi opplever nå er 2-årige avtaler godt tilpasset behovet for å gjøre eventuelle endringer i hovedtariffavtalene på andre punkter enn de rent lønnsmessige.

Geografisk markedstilpasning av lønn

Utvalget er opptatt av lokal og geografisk fleksibilitet i lønnsdannelsen. Særlig er utvalget bekymret for at offentlige lønninger i distriktene er lønnsledende, både i nivå og utvikling.

Det svekker etter utvalgets oppfatning konkurransevnen til industrien som ofte er lokalisert i distriktene.

På den annen side sier utvalget at det bør kunne gis høyere lønn for en del offentlige ansatte i pressområder. Det kan være nødvendig for å rekruttere tilstrekkelig kvalifisert personell til offentlig sektor i disse områdene. Høyere lønn for noen grupper i offentlig sektor i pressområder vil heller ikke øke lønnspresset i privat sektor sier utvalget, siden lønningene her er høyere i utgangspunktet.

Det virker som om utvalget med dette forslaget vil avskaffe eller endre radikalt de landsomfattende avtaler som bestemmer lønningene i offentlig sektor. Særlig vil forslaget kunne få store virkninger for statsansatte og lærere. UHO er overrasket over at et enstemmig utvalg på et så tynt grunnlag kan foreslå en så radikal omlegging som i praksis river ned avtaleverket i hele offentlig sektor. UHO går mot forslaget.

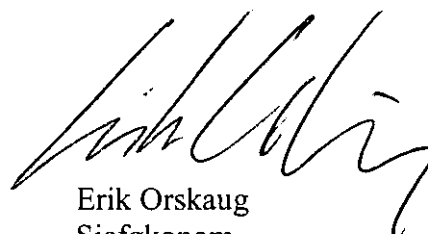
UHO mener det er påfallende at utvalget foreslår markedsorientering og større forskjeller i offentlige lønninger mellom distrikt og pressområder, mens utvalget på alle andre områder ønsker mer samordning og koordinering for å sikre styring og disiplin i lønnsdannelsen. Det er liten grunn til å tro at utvalgets anbefalinger vil få annen effekt enn lavere lønn i distriktene. Med andre ord vil det først og fremst ramme utdanningsgrupper i distriktene samt redusere mulighetene for samordning og koordinering på andre områder.

UHO vil også vise til at avtalestrukturen i både det kommunale og det statlige tariffområdet samt NAVO-helseområdet i dag gjør det mulig å differensiere lønn på basis av sentrale avtaler. Både minstelønnsystemet i kommunesektoren og NAVO-området og systemet med lønnsrammer i Staten gjør en slik fleksibilitet mulig om den er ønskelig.

Vennlig hilsen
Utdanningsgruppens Hovedorganisasjon

Anders Folkestad
Leder

Erik Orskaug
Sjeføkonom

Dette høringsbrevet sendes også elektronisk til ”arkiv.postmottak@finans.dep.no”.